

Tööliste Hääl

Eestimaa Töolisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 4

Aprill 1929

II aastakäik

<p>Tellimise hind postiga:</p> <p>Aastas 120 senti 6 kuu peale 60 " 3 " " 30 " 1 " " 10 " Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ametiühingud.</p>	<p>Ilmub 1 kord kuus.</p> <p>Aadress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.</p> <p>Üksik number 10 senti.</p>	<p>Kuulutuste hinnad:</p> <p>1 lehekülj 20 kr ^{1/2} " 10 " ^{1/4} " 6 " ^{1/8} " 3 " Teksti ees ja tekstis — 50% kallim.</p>
---	---	---

Sisukord: 1) — s. — Keskliidu II kongress hästi õnnestunud. 2) „Päewalehe“ klassiteadlikkus eeskujuks töölisele. 3) E. Joonas — Weel majandusdemokraatiast. 4) Losowski uued käsud. 5) Kollektiivlepingute seadus. 6) Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu 1. mai manifest. 7) Kas Amsterdam wõi Profintern? 8) Sooviühingulise arenemisest. 9) Inglise ametiühingud nõuavad paremat tööinspektiooni. 11) Meieid välisametiühingutest. 12) Ametiühingulist nalja.

Keskliidu II kongress hästi õnnestunud.

Hulk ametiühingulisi ülesandeid lahendatud.

Ametiühingulise liikumise hauakaewajad kuiwal.

Eestimaa Töolisühingute Keskliidu teine kongress, mis peeti 28.—29. märtsil Tallinnas, õnnestus ootamatult hästi — mitte üksi ojavõtjate arvu, vaid ka siulise töö poolest. Selmiieit, eimeieit kongressist wõtsid oja 106 ametiühingute tegelast, esindades 4.265 organiseeritud töölit. Nasta hoolikat tööd oli kannud häid tagajärgi. Teisefe kongressis töusis faaditute arv 122 peale, kusjuures esindatavate organiseeritud töölite hulk oli kaswanud 5.451-ni, see on 1.186 rohkem mullusest. Suwi kongressi wastu liitunud ühingute keskel oli samuti juur. Keskliitu kuuluwatest 29-st ühingust ja liidust puudusid ainult kaks wähemat — 65 liikmega. Seega wõime teist kongressi pidada organiseeritud tööliskonna täiuslikuks esinduseks ja tema otjuseid tunnistada kõigiti autoriteetlikuks.

Oma ülesannete poolest läheb II kongress eimeieit lahku. Sina eimeie kongressi tulipunktiks oli Rahvuswahelise Ametiühingulise Liiduga ühinemise küsimus, mis jätis enam-wähem warju kõik teised päewakorra punktid, siis teise kongressi päewakord hõljab juba puhtpraktilisi ülesandeid, mille

otjustamine tarwilik, et ametiühinguline liikumine jaaks minna samu-sammult edasi eimeieil kongressil rajatud radadel.

Juba kongressi algul selgus, et Keskliitu koondunud ühingud tahawad jääda kindlasti eimeieil kongressil wastuwõetud

Rahvuswahelise Ametiühingulise Liidu põhimõtete alusele.

R. N. L. wastafed, kes ka möödunud aastal eimeieid oma teisukohtadega, olid jekski forraks mobiliseerinud oma jõud ja andsid eimeie siulise lahingu Keskliidu juhatusse aruande puhul. Kuid huwitaw on ära märkida, et nende hulkamõistetw ettepanew jai ainult 13 häält poolt, j. o. täpselt sama arv, mis möödunud aastal mandaatkomisjoni aruande puhulgi. Keskliidu juhatusse tegeuus kiideti heaks rõhuwa hääle enamusega. Weel kindlamini väljendus teise joone õigekestimine

Keskliidu uue juhatusse

walimisel. Kongress määras juhatusse liikmete arwu teise 15 asemel 13 peale kindlaks ja hääle rõhuwa enamusega waliti juhatusse järgmised seltimehed: Wiiskar (endine), Refur (end.), Martinson (end.). R.

Mušt (end.), Kurwits (end.), A. Tulp (end.), Norman (end.), Sirro (end.), Gilman (end.), Norenberg (uus), K. Tulp (end.), A. Ostra-Dinas (end.), Kooman (uus), j. o. 13-ft liikmest 11 endist.

Keskliidu lähema aasta tegewuse majanduslikud piirid määrati kindlaks eelarwe wastuwõtmisega, mis ükshitasjades on järgmine:

Tulud:	
Sisseastumise maksu	Kr. 10.—
Liikmemaksu	" 800.—
Toetusi	" 1,680.—
Graforralised tulud	" 1,000.—
Kirjanduse müügist	" 200.—
<hr/> Kokku Kr. 3,690.—	

Kulud:	
Organiseerimise ja tihutustöö Kr. 1,260.—	
Kongressi kulud	" 500.—
Kantselei ja posti kulud	" 200.—
Üür	" 240.—
Palkadeks	" 1,200.—
Traventaari kulud	" 200.—
Mitmesugused kulud	" 90.—
<hr/> Kokku Kr. 3,690.—	

Gestimaa Töölisühingute Keskliidu töökawa mõdeti vastu järgmisel kujul:

„Gestimaa Töölisühingute Keskliidu ligemaks ülesandiks peab olema:

a) töölisklassi organiseerimine ja ettevalmistamine võitluseks oma töö- ja palgaolude parandamise eest, selle võitluse arendamine ja juhtimine;

b) sotsiaalseadusandluse jälgimine ja wastawate seaduseelnõude valmistamisest ning läbiwaatamisest oma esitaja kaudu osawõtmine, et neid seaduseelnõusid teha wastuwõetawateks töölisklassile;

c) moodsate sotsiaalseaduste täpse täitmise järele walwamine ja oma liikmelle juriidilise nõuande ja abi korraldamine;

d) ametiühingulise organiseerimisetöö arendamine ning uute ühingute asutamine seal, kus neid veel puuduvad, kui ka olemate ühingute liikmete arwu tõstmine ja nende koondamine C. T. Keskliidu liikmeiks;

e) ametiühingute liitude asutamiseks kaasaaitamine ja nende liitude ühendamine wastawate rahvuswaheliste kutsesekretariaatidega;

f) Baltimaade ametiühingulise liikumise ühtlustamine ja selleks ametiühingulisest Balti büroost osawõtmine;

g) ametiühingulise liikumise põhimõtete ja tegewusmeetodite selgitamine töölisühikutele;

h) ametiühinguliste omaabi korralduste põhimõtete wäljaarendamine ja nende korralduste ellukutsumiseks ametiühingute ja nende liitude juures kaasaaitamine;

i) ametiühingute organisatsioonilise külje ja asjaajamise ühtlustamine ning arendamine;

j) haridusliku töö arendamine ja organiseerimine tööliiskonnas ning sellega ühenduses tööliste haridusliku asutamise;

k) ametiühingulise kirjanduse soetamine ja lewitamine ning „Tööliste Hääle“ wäljaandmine;

l) ühenduse pidamine tööliste wanematega ja nende tegewuse juhtimine ja toetamine.“

Põhikirja muutmise.

Keskliidu kaheaastase tegewuse kestel selgusid mõned põhikirja puudused. Nii osutus raskepäraks nõudmine, et iga aasta kutsutakse kokku kongress. Mõguses, kui waja oli selgitada põhimõtetelike küsimusi ja kongressid osutatud teatavas mõttes ametiühinguliseks fookiks tegelastele, siis mõis weel leppida igaaastaste juurte kokkukogumistega. Mõiid aga, kus ametiühinguline liikumine läheb normaal roobastesse, kus peaarõhku tuleb panna just wäljsele, aga waga tarwilikule kohalikule tööle, ametiühingulise jõu kaswatamisele ja edasiarendamisele, niilid osutub jägedane kongresside pidamine asjatuks jõu kulutamiseks.

Keskliidu juhataste ettepanekul otjustas ki kongress muuta põhikirja selles mõttes, et edaspidi astub kokku kongress ainult iga kahe aasta tagant. Kahe kongressi wahel täidab ettenähtud küsimustes kongressi aset nõukogu, mis moodustatakse liitunud organisatsioonide esindajatest.

Palga küsimus.

Täie tõsidusega käsitas kongress tööliste palgaolude parandamise küsimust. Ükshikute ühingute esindajad kirjeldasid eredates wärwides praegust wiletsat olukorda, mis nõuab kiirt muutust. Läbirääkimiste järgi mõdeti vastu järgmine otsus:

Gestimaa Töölisühingute Keskliidu 2-ne kongress, tööliste palgaolude küsimust läbiarutades ja arwesse wõttes:

a) et järjeft suurenenud tööpuudus ja tõusew elukallidus, tööliste ostujõudu mis nii kui nii madal, weelgi surub alla ja b) et töösturid läinud sügisel keeldusid töö- ja hoolekandeministri ettepanekul tööliste palgade kuni 15 protsendilise

förgenduse üle läbirääkimisi pidamast, näidates teega oma wastutulematust, otjustab kongress: palgawõitlust jätkata ja nõuda:

1) et seadusandlikul teel maksma pandaks palgaalammäärade seadus, aluseks wõttes neljalikmelise perekonna elumafsumuse indeksi;

2) et wastawalt alammäärade seaduse kofku uued palgatarid ja tüktööhindade töstetaks aluseks wõttes palgataridid keskmisi norme;

3) et maksma pandaks kollektiivlepingute seadus ja et tööliste organisatsioonide kaudu sõlmitud kollektiivlepingud oleksid junduslikud köide kohta, kes palgalt tööpõudu tarwitawad;

4) et kuni palgaalammäärade maksmapanemiseni, töö- ja hoolekandeministerium awalbaks mõju töösturite peale, et need tööliste palgati vähemalt 15% wõrd töstaksid, wõi töösturite wastufeismisel wastawa määruse alusel asuaks ise tööliste palgade reguleerimisele;

5) et tööpõudu arehoidmise mõttes, täpselt kinni peetakse 8-ja tunnilisest tööpõuast — tööstusetewõtete- ja tööpõeloomu peale waatamata — ning ületunnitöö täielikult ära keelatakse;

6) et riigi eelarwes wähendataks ebaproduktiivseid kulusid ja tulud kasutataks produktiivseks tööks;

7) et kaitsewäe kulud wähendataks poole wõrri;

8) et kaitsejõudu toetus eelarwest kustutataks;

9) et esimese järgu tarbeainete pealt tolle alandataks ja

10) et wähendataks kaudseid maksusid.

Ametiühingulise liikmemaksu

küsimuses jooowitas Reskliidu juhatus wõtta ette teatawat ühklusamist ja ka maksude juurendamist, et wõimaldada ametiühingutel täita korralikumalt oma ülesandeid ja arendada tööd. Kuid ühingute esindajate enamus, arwestades tööliste wälkete palgadega ja ametiühinguliste traditioonide puudumisega, otjustas siiski jääda eesalgu seniste maksude juure.

Lähelepanu wäärrib

ametiühingulise toetuse küsimus.

Üldiselt on ju ajalooft teada, et ametiühingulise liikumise selgrooks ja aluseks on wastastikuse toetuse korraldamine ning wõitluskapitalide loomine. Suured ametiühingud ifegi neil mail, kus teostatud küllalt põhjalik jotsiaalkindlustus, annawad oma liikmetele haiguse, tööpõudu ja inwalidite toetust, et neid tihedamini siduda ühinguaga.

Nagu neil, nii ka mujal, ajetawad paljud liikmetest küsimuse — mida ma ühingult ka jään, kui maksan liikmemaksu. „Saada tahtjate“ rahuldamijsks antakse toetust. Meie oludes otjutuks aga toetuse andmine töpiseks abiks hätta jäänud ametiühingulasele. Seda põhimõtet tunnustas ka kongress ja wõttis wastu järgmise otjuse:

„Ametiühingud kui oma liigete majandusliku olukorra parandamise eest wõitkewad organisatsioonid, ei jaa tähelepanemata jätta oma liigete majanduslikust tajapinda kõigutawaid juhusid tööpõudmaluse kaotuse, haiguse, õnnetuse, tööpõudu, wanaduse, inwaliduse ja surma korradel, waid nad on kohustatud oma liikmete kindlustamiseks abinõusid otjima.

Silmaspõdades, et töötawate hulkade kindlustamine nende pahebe wastu on wõimalik ainult jotsiaalse kindlustuse täies ulatuses maksmapaneku teel, nõuab kongress jotsiaalse kindlustuse maksmapanemist riigi ja tööandjate kulul sarnases ulatuses, mis kindlustaks kõiki palgalisi haiguste, õnnetuste, tööpõudu, wanaduse ja inwaliduse korral.

Kongress teeb juhatusle ülesandeks wõidelda üldise jotsiaalse kindlustuse maksmapaneku eest ja selleks töötada tihedas kontaktis kõigi nende töölisklassi organiseeritud jõududega, kes jama sihti taotkewad.

Kuni üldise jotsiaalse kindlustuse maksmapanekuni tuleb korraldada ametiühingulist toetust sellekohaste kordude alusel: tööpõudu, haiguse, wanaduse, inwaliduse ja surma korral ning muudel juhustel, mis liikme majanduslikust tajapinda kõigutada wõiwad.

Toetuste andmine tuleb rajada põhimõttele, et ametiühinguline toetus ei ole mingisugune waestele abiamine, waid seltsimehelik wastastikune toetus, mille saamiseks on õigus kõigil neil liikmel, kes ametiühingu wastu oma kustusufed täitnud.

Töötawate abirahade maksimiseks tuleb ametiühingutel nõutada toetust riigilt ja omawalitustelt. Abiamist tuleb ühendada töömureseamise ja kohakuulamisega.

Selpool tähendatud toetuste fisekseadmise korral on ametiühingud kohustatud ajutama endile streigi kapitalid, määrates selleks vähemalt 25% oma liikmemaksudest ja otides muudki fiseetulekuid selle kapitali juurendamiseks ning määrates sinna summe peatõõsoleku otjusega tegetusaasta tulude ülejääkidest.

Streigitapitali kasutamine peab sündima kindla ja täpse looborra alusel ja kooskõlas ühingu üldkoosoleku otsustega."

Mis tööliste haridusliidule.

Kõikide maade tööliskliimijate kogemused tõendavad, et tööliskond sündab juba paremini korraldada oma huvide kaitset ja luua tugevad töölusorganisatsioonid, mida kõrgem ta hariduslik tasapind. „Teadmises on jõud“ — jeda tunnustasid juba aastakümnete eest kõik tööliskliimijate tegelased. Ka eesti ametiühinguline liikumine ei või jätta filmapaari wahela tööliskonna wainilise tasapinna tõstmist. Reffliidu juhatus eettepanekul otsustas kongress:

„Haridustöö edendamiseks ja korraldamiseks tööliskonnas on tarwis kiire korras kutjuda ellu teiste põhjamaade eeskujul tööliste haridusliit.

Kongress teeb Reffliidu juhatusel ülesandeks tööliste haridusliidu põhikiri wälja töötada ja wõlita juhatus jeda E. T. Reffliidu nimel alla kirjutama ning seaduslikus korras registreerima."

Nagu mullu Rahwuswahelise Ametiühingulise Liiduga ühinemise puhul, nõnda ka tänawu

Rahwuswahelistesse kutsefretariaatidesse astumise

liikumises algasid kommunistlikud wastasrindlased oma peafallaletungi. Reffliidu juhatus soowitas nimelt kõikidel liitunud organisatsioonidel teostada wana tööliskliimijate põhimõtet — kõikide maade töölistes ühinege! — ja astuda wastawa Rahwuswahelise kutsefretariaadi liikmeks. See on tarwilik mitte üffi põhimõtte pärast, waid ka puht praktilistel kaalutustel. On nimelt teada, et wõitluse päewil, kui abi lähleb ametiühingutel hädasti tarwis, korraldavad Rahwuswahelised kutsefretariaadid oma liikmete keskel toetussummade kogumist wõitlejate kasuks. Nii said möödunud aastal kriitilised R. Kutsefretariaadilt õige tunduwat abi.

Kuna aga Kutsefretariaadid tegutsewad käikäes R. M. Liiduga, siis olid kommunistid loomulikult nendesse astumise wastu, nagu nad on kogu R. M. Liidu wastu. Sellest hoolimata mõttis kongress wastu absoluutse häälte enamusega järgmise resolutsiooni:

„Kuna kapitalistliku majandussüsteemi arendamine on loonud oluborra, kus ettewõtted ja terwed tööstusharud on kaswamas üle rahwuslik-

kude ja riiklikude piiride, omandades ifta enam rahwuswahelise ulatuse, ja kuna tööise töökonnadki puhul rahwuswahelise ilme omandanud tööstusharu alal ühe maa ettewõtjaid toetawad kõikide teiste maade selle tööstusharu ettewõtjate organisatsioonid, siis otutuwad ühe maa piiridesse julewad ametiühingu jõud wõimetuks awalidama wäärikist wastupanu rahwuswahelisel liitunud ettewõtjatele.

Arwestades selle ajaloolise tõsiasiaga ja liitmaspidades, et ka Eesti ettewõtjad, wähemalt mõnedes tööstusharudes, on seotud rahwuswahelisel teiste maade ettewõtjatega, otsustab Eestiamaa Tööliskliimijate Reffliidu teine kongress tungwalt soowitada kõigile E. T. Reffliitu kuuluwatele ametiühingutele — wiisjaka wõitluse arendamiseks ja suuremate tagajärgede saawutamiseks — astuda oma kutsealale wastawa Rahwuswahelise Kutsefretariaadi liikmeks."

Selle ettepaneku wastu hääletawad ainult 14 puhtwerelikt Waksali puiestee meest.

Töötute küsimus.

Meie oludes ei pääse ükski tööliste koondus mööda töowõimaluste soetamise küsimusest. Nasta aastalt on meie tööturu tingimused läinud halwemaks, iga järgmine talw annab meile eelmisest suurema arwu töötuid. See omalt poolt aitab juruda alla palgastid ja mõjub kaasa tööliskonna wiletustumisele. Palgaolude parandamine on tihebalt seotud tööpuuduse lahendamise ja wiimane meie üldise majanduse ümberkorraldamisega sootuks teistfugustel alustel.

Doomultkult pidi ka Reffliidu kongress siin oma mõjuwa sõna kaasa üttema ja andma näpunäiteid, millises juumas tuleks teugteda. Selles küsimuses wõeti wastu järgmine põhjalik resolutsioon:

Tööpuuduse tähtsamate põhjuste hulka Eestis tuleb arwata eeskätt selle aja suurtoöstuse kokkuwarisemine, milline seniste Wene turgude kaotuse tõttu ei suutnud kohaneda uutele oludele, aga ka üldine turgude puudus suurtoöstuse saadustele ja ettewõtjate saamatus ning oskamatus oma saadustele turgu otsida ja leida. Samuti aitab tööpuudust suurendada ebastarbekohane töwaja kasutamine, kuna harilikult suwise põllutöö hooaja peale koondatakse ka mitmesugused riiklikud, omawalitsuste ja eraettewõtjate tööd, milliseid wõiks ja saaks wäga hästi teha talwel — meie suurimal tööpuuduse aja järgul.

Tööpundust põhjustavad ka töölise üldiselt madalad palgad, millised ei võimalda töölisele omast palgast perekonda üleval p'ada, vaid sunnivad kõiki perekonnaliikmeid, kes vähegi töövõimulised, tööd otsima ja suurendavad seega märksa töötajate arvu, nagu selleks kaasa mõjub ka Linnituseaduste puudumine wanade, töövõimetute, laste jne. jaoks, mispärast isegi töövõimetud töölised on sunnitud enesetele tööd otsima ja jeda tegema ebanormaalsetes olukorras ja jagedasti ülejõu käivate pingutustega. Töövõrjidel registreeritud töötatöölise hulgas leidub alaliselt kaunis suur hulk tegelikult töövõimetuid töötajaid, suurendades omalt poolt töötute hulka.

Tööpunduse vastu võitlemiseks on seepärast tarvis:

a) juhtida riigi majanduspoliitikat seniste töövõimaluste arendamise ja otstarbekohasema korraldamise sihis ning leida uusi töövõimalusi;

b) riiklikke ja omavalitsuslikke töid koondada võimalikult talviselks hooajaks ja tellimised anda eeskätt kodumaa tehastele, niipalju kui see võimalik;

c) suurendada riigi ja omavalitsuste eelarvetes talviste tööde, eriti ka hädabi tööde krediidite ja korraldada neid töid suuremas ulatuses;

d) soodustada odava laenu abil korterikriisi lahendamist uute elamute ehitamise teel;

e) pangasjanduse terwendamise kaudu võimaldada elujõulikele ettevõtetele odavaprotsendilist krediti;

f) tõsta töölise palga üldist tasapinda palga alamäärade seaduse maksmapanemisega määrani, mis võimaldab töölisele ühes perekonnaga omast palgast ära elamise;

g) piirata viimase võimaluseni ületunnitööd ja kindlustada, seal, kus ületunnitööd para'amatu, töölisele vähemalt 50% lisatasu ületundide eest;

h) maksta panna töölise kinnitus töötavoleku, wanaduse ja töövõimetuse vastu ning anda leiknais'ele toetust laste kasvatamiseks;

i) anda töötutele ainelist toetust, kui pole võimalik neile tööd muretseda;

j) otsida ja kindlustada kodumaa jaadustele välisurgufid soodsate kaubalepingute sõlmimise teel;

k) energiliselt võidelda elukalliduse tõusu vastu, kasutades selleks peale muu ka otstarbekohast tulu poliitikat, eeskätt esimehe järgu tarbainete ja sisseveetavate tooresainete suhtes.

Reklliidu juhatus peab energiliselt nõudma nende palgaalamäärade maksmapanemist hädabi tööde juures, mis ettepanakse teedeministeriumile omavalitsuste poolt, kui need töölisele vastu võetavad.

Hädabi töödega tuleks teha algust septembri kuul ja lõpetada detsembri kuu lõpul. Jaanuari, veebruari, märtsi ja teise'el talve kuul tuleb anda rahalist abi töötatöölisele.

Ühes vähemtähtsamaks, kuid siiski vaialusi tekitavaks küsimuseks oli fuletud ühingute waranduste tagasiandmine.

Kommunistide 1. detsembri mäsufatse järele likvideeritud ühingute wähen waranduse natufene — mõned toolid, lauad, kapid — olid antud ametajutuste käsutusse. Reklliidu ellukutjumisega wastawalt jeltide ja ühingute seaduse nõuetele anti need warandused üle Reklliidule. Miiid osutus aga pärijaid terve kari. Mõned olid saanud juba ka warandusi kätte, ka naabrite omi, kuid soowisid ifka weel uusi saada. Kongress otsustas siiski asja weidi teifiti korraldada ja wõttis vastu järgmise resolutsiooni:

„Kongress pooldab Reklliidu juhatusse senist tegevust 1924. a. fuletud ametiühingute waranduste tagasiandmise ja kasutamise suhtes, soowitades anda inventaari võimaluse korral ametiühinguile kasutada ning tarwitades rahalist summe estjoones ametiühinguliseks organiseerimistööks Reklliidu korraldusel.“

Sellejuures wõeti vastu soowitawaldus, et Pärnumaa fuletud töölisühingute warandus kasutatakse Pärnumaa töölisühingute organiseerimiseks.

Kongressil algatud kümuse all wõetakse arutusele

„Töölise Hääle“ toimetamise

juund. Mitmed Wafjalipuiestee meestest püüawad rõhutada, nagu olerwat „Töölise Hääle“ toimetuse kaldunud kõrwale parteipoliitiliseft neutraliteedist (erapooletuseft). Andmete waral näidatakse neile, et see pole mitte õige ja toimetaja ettepanekul wõetakse vastu järgmine ettepanek:

„Eestimaa Töölisühingute Reklliidu 2. kongress kohustab kõiki Reklliitu kuuluwaid ühinguid saatma regulaarfelt Reklliidu häälekandjale „Töölise Häälele“ informatsiooni.“

Seega oli kongressi päewakord läbi. Ametiühinguline parlament oli teinud tiiki töist tööd, ilma et ta oleks lastnud end ehitada mõnel räuskajal, kes tahtsid wägisi peale juruda jeda juuna, mis malitjes eesti ametiühingutes enne 1. detsembrit. Aga weel enam. Kongressi algul, mil ei tuntud küllalt hästi mürgeldajaid, jaid mõned nende ettepanekuteft ifegi 30 häält poolt, kuid kongressi lõpul, kuiwas nende arw iga päewa-

korra punktiga ifka enam kokku. Nagu wäljaspoolgi, kõneldid nad ametiühingulise ühtluse vajadusest, kuid asusid ije alati kallale tungile, kuigi ükski Reßkliidu juhatusse referentidest ei annud jeks wähematti põhjust. Teisel ametiühingulisel kongressil mõisid ametiühinglased oma filmaga näha, kes püüab kanda ametiühingulisje liikumisse parteipoliitilist joont, kes püüab lõhkuda tööliikumise ühtlust. Sealjuures ei pörgranud Wassali puies tee mehed kõrwale ifegi awalikust walest. Nõnda kõneles näiteks Kaawer Ohitustöölise Wiidu nimel R. N. Wiidu wastu, kuna järgmine jelle organisatsioon ei sindaja oli sunnitud üttelema, et Kaawer wale t a s, tal polnud õigust kõnelda Wiidu nimel.

See kõik jättis kongressist osawõtjatele

mulje, et sealtpoolt tulewaid sõnawõtmisi ei saa tõsiselt hinnata, nad ije ei tea, mida tahawad ja kuhu püüawad.

Üldiselt peab aga kongressi tunnustama täiesti kordaläinuks. Sõgesi wäliskülalised, kes waatasid pealt kommunistide mannetut ja mõttetut töötakistust, awaldasid arwamist, et seesugused mehed ei saa ialgi luua mingit ametiühingulist liikumist, jeda vähem weel kõgutada neid aluseid mis rajatud eftimejel Reßkliidu kongressil.

Teine Gestimaa Tööliikumise Reßkliidu kongress andis lahenduse reale tähtsatele praktilistele küsimustele. Weil jääb üle joomida, et walitud uus Reßkliidu juhatus juudaks need ellu wiia ja arendada senise eduga ametiühingulist organiseerimistööd.

—3.

„Päewalehe“ klassiteadlikkus eeskujuks tööliste.

Nii peame hoidma kokku.

Trükitöölise streigi järellained.

Kuidas ettemõtjad oma huwide eest hoollega walwel seisawad, jeda näeme igapäewases elus enam kui küllalt. Nad on loonud omad kindlad ühingud, seadnud sisse nõndanimetatud mustad nimekirjad joomimatute tööliste jaoks, jeda ei mõeta miski hinna eest tööle ning lõpuks pannud maksma distsipliini ka oma ridades.

Möödunud aastal trükitöölise streigi ajal mõisimegi näha, kuidas mõistlewad ettemõtjed unustasid warem walitsenuid omawahelise waenu ja moodustasid ühise tugewa frondi trükitöölise ametiühingu wastu. Päräs uustawate allikate järgi teati kõnelda, et trükitöösturite ühing püüdis awalbada ifegi majanduslikku jurmet nende ettemõtjate peale, kes oleksid ehk walmis olnud töölistele järele andma. Eesti trükitöösturite ühingu seljaga seisis rahmuhaheline töösturite ühing, kelle abil jatkati mõitlust lõpuni.

Ometi leidus trükitöösturite keskel ka ühifuid, kes ei suutnud oma kolleegide toetusest ja ahwardusest hoolimata wastu seista trükitöölise pealetungile. Need andsid peagi alla ja mõisid wastu tööliste nõudmisjed. Muudugi osutusid need sellega töösturite mõitlusmäerinna lõhkujateks, mille eest neile mõistagi et tehtud päi.

Kuid wähe weel moraalsest jurmeawaldufust ja hukkamõistmisest streigi ajal. Trükitöösturid ei saa ifegi aasta pärast streigi

lõppu neile andestada nende „effimist“.

Weil on mõimalus olnud näha üht kirja, mille saatnud „Tallinna Eesti Kirjastus-ühifus“ („Päewalehe“ trükitõda) R.-ü. „Wirulasele“ wastuseks iije ärilist laadi järelepärimisele. See kiri on nii humitaw, et toome ta täielikult:

Tallinn, 15-dal märtsil 1929. a.
R.-ü. „Wirulane“,
Kafweres.

Wastuseks Teie 14. skp. kirjale teatame, et kuna Teie ühifus läinud aasta trükitöölise streigi puhul, mil kõik Eesti trükitöösturid ühifst wisa mõitlust pidasid, teisi jühte püüdis kätte saada ja lubamatult trükitöösturite huwide wastaselt talitasite, ei saa meie Teiega niisuguses waheforras olla, nagu kõitide teiste trükitõdadega Gestis.

Kõige anstusega
Tallinna Eesti Kirjastus-ühifus.
(allkirjad.)

See boikoti-kiri kõneleb wastuwaidlemata selgusega trükitöösturite kõrgest klassiteadmusest ja eeskujulikust arusaamisest oma klassihuwidest ja nende kaitsmise vajadusest. Sga ametiühing peaks jelle kirja seadma oma ruumidesse raami alla ja jeda näitama kõitidele kõhklejatele oma kutseala kaastöölise keskest, et nad mõisid õppida oma wastaselt, kuidas tuleb tegutseda oma huwide kaitsmisel.

Weel majandusdemokraatiast.

On see „töörahu“ või klassivõitluse abinõu?

E. Joonas.

Õestimaa Töölisiühingute Keskliidu teisel kongressil mõtsid mitmed Waskali puiestee ametiühingute esindajad põhimõttelikult kõne alla majandusdemokraatia küsimuse, kuigi see polnud üldse kongressi tööde päevarraas. Kuna seal etteoodud mõtteawalduste üle võimatu oli lähemalt sõna võtta, mis oleks tähendanud päevarraast kõrwalealdumist, siis olgu siinkohal ümber liikatud mõned lausa absurdsed väited, milliseid wabaametiühingulise liikumise wastased puistatsid otsekuu küllusefarmest.

Rahmuswahelise Ametiühingulise Liidu põhimõtetele rajatud wabaametiühinguline liikumine — ütlesid nad — on lahkunud klassivõitluse aluselt ja ajunud teostatama „töörahu“, kottulepet kodanlusega. Selle paremaks tõendusjeks olewat kaks asjaolu: nad liikkawat tagasi kommunistide poolt soowitatama revolutsioonilise sõjariistus võitluse ja teisjeks nõudwat majandusdemokraatiat, mis tähendawat klassiwahelise rahu jobitamist. Majandusdemokraatia olewat kodanlaste poolt üle mõtetud ja sellesse miilkasse tahtwat wabaametiühingulased uputada töölisklassi revolutsioonilise waimu ja võitluse sotsialistliku korra maksmapaneku eest.

On see siis tõepoolest nii?

Tõsi, wabaametiühingud liikkawat kindlasti tagasi kommunistide poolt igasugustes tingimustes soowitatawad toored wägimalla ja terrori mõtted, olles weendunud, et need toowad tööliskonnale kasu ajemel suurt kahju. Wabaametiühingud, näiteks Saksamaal, pole aga keeldunud revolutsioonilisest võitlusest, kui see oli tarmilik tõkete kõrwaldamiseks arenemisteelt. Kuid teatawate õiguste ja arenemismõimaluste kättemõitmise järgi pole enam tarwidust kätitada wägimalla mõtteid. See ei tähenda aga kaugektti, nagu oleksid wabaametiühingud sellepärast loobunud klassivõitluse põhimõttest ja muutunud „töörahu“ armastajateks. Kas ei näe meie igapäewasest kogemusest, kuidas ametiühingud peawad wiisa võitlust ettevõtjatega tööliste tööja palgaolude parandamiseks, kas ei peeta massilisi ja jageli wäga kaua kestwaid streikiid. Aga ametiühingu aastaaruanne kõneleb ühest jaawitustest, ühest ettepal-

mistustest tulewastele võitlustele. — Minult parteilise fanatismi läbi pimestatud kommunist võib tembelbada neid „töörahu“ ja kodanlusega leppeid jobitawateks ning töölisklassi huwisiid äraandmateks organistatsoonideks. Kõik mis töölisklassi seni oma majandusliku olukorra parandamiseks kätte saanud, ja jeda ei ole kultuurmaades mitte wähe, on ta jaawutanud ametiühingute kaudu.

Kui wabaametiühingud wiimasel aastakuu nel hakkawad streigivõitluse kõrwalikka waljumini nõudma majandusdemokraatia maksmapanemist, siis ei saa sellesst wäljalugeda nende seisukoha muutumist klassivõitluse põhimõtte juhtes. Majandusdemokraatia pole mingi kodanlis-kapitalistliku klassi põhimõte, nagu rumalast peast lobijewad kommunistid, waid aegade jooksul wäljakujunenud töölisklassi nõudmine. Kui majandusdemokraatia oleks kodanluse ideoloogia, milleks peawad siis töölised ja ametiühingud ta eest võitlema: kodanlus, kes ju praegu wõimul, teostaks selle ijege siis, kui töölised oleksid ta wastu!

Aga jelles see asi ongi, et majandusdemokraatia tähendab ettevõtjate abjoluutse wõimu piiramist ettevõttes ja töölisklassi õiguste laiendamist. Sellepärast piinawad ettevõtjad iga hinna eest seista wastu majandusdemokraatia teostamisele.

Õseenesest pole majandusdemokraatia mõiste mitte loodud pärast sõda, nagu jeda jeketawad meie kodukaswanud karrikatuur-kommunistid, waid üle 30 aasta tagasi. Suha Sidney ja Beatrice Webb'id, kirjutasdes inglise ametiühingute ajalugu möödunud aastajaja lõpupoole, ristisid ühe oma wäljaande nimega „Industrial Democracy“ (Tööstuslik demokraatia). Ka oma töödes kätitawad nad ametiühinguid kui demokraatlike elemente tööstuses ja rõhuta-wad, et neil (ametiühingutel) on

tendents purustada kapitali ainuwaltisust ja joetada tööliskonnale otjekohesest mõju tööstuse juhtimiseks; enne jeda aga teostada kontrolli walmistustingimuste üle.

Millistel teedel ja kuidas tegelikus elus kõik see lõpuks wälja kujuneb, jeda ei mõidud muidugi tokorral täpjest teaimata.

Uga weel warem on tehtud juttu siju-
 jelt majandusdemokraatiast. Ferdinand
 Lasfalle nõuab oma tööliste program-
 mis inimliku arendamist ja kasvatamist
 wabaduisele. Wabaduise all mõistis aga Las-
 falle mitte üksti poliitilist, waid weel palju
 enam majanduslikku wabanemist. Lasfalle
 ei olnud ametiühinglane, ametiühinguid siis
 weel polnudki ja ta ei tunnud nende wõimu,
 sellepärast ei saanud ta ka anda lähemal
 majandusliku wabanemise programmi.
 Siiski tähtis siin on idee ja mõtte, millele
 reaalsema kuu annawad arenenud kapita-
 lismi päewil Lasfalle järeltulijad.

Kuudas hiljem, arenenud ametiühingute
 ja täiskaswanud kapitalismi päewil jõuti

majandusdemokraatia reaalse kuu

juure, on ju ka teada. Erialgjed, juhusti-
 tud wõitlused wiisid tööliisi ja ettevõtjaid
 tarwiduisele lõpetada konflikte läbirääkimis-
 te teel. Mõlemad pooled walisid omad esi-
 najad. Olid need oma ülesanded täitnud,
 läksid nad laiali, kuni tarwidus tekkis uufi
 määrata. Nendest juhustlikest esindaja-
 test kaswasid wälja piiswama iseloomuga
 parteikesjed komisjonid, kelle poole pöörduti
 kokkupõrgete puhul. Sakati hiljem jõlmi-
 ma kollektiivlepinguid, siis nähti neis ette
 juba alalist poolte esindused. Teigest kül-
 jest neist esindajatest kaswasid wälja wabe-
 lohtud, wõi lepituskojad. Kuid sellest kõi-
 gest oli wähe. Tööliised rõhusid weelgi
 sammu edasi, nad määrasid ametiühinglas-
 te keskest igasse ettevõttesse oma esindaja-
 usaldusmehe, kes hoolsa filmaga pidi kõik
 tähelepanema, mis ettevõttes sünib ja
 õigel ajal sellest ühingule teatama. Need
 olid aga õigusteta wahemehed. Ajajooksul
 hakati nõudma nende tunnustamist ning
 nende õiguste ja wõimupiiride kindlak-
 määrast. Nõnda saame instituudivi, mida
 meil nimetatakse tööliste wanemate nõuko-
 guks. Erialgu on nad ainult wahetalitajad
 ettevõtja ja tööliste wahel tööliste hea-
 olusse ja töötungimustesse puutuawates küsi-
 mustes. Kuid ametiühingud ei jäänud siia
 mitte peatuma. Nüüti nõudma wanemate
 õiguste laiendamist. Kerkis päewakorra-
 le tööliste kontrolli küsimus valmistuise üle.
 Kriti hoogsaks kaswas see nõudmine sõja
 ajal ja pärast sõda. Uga organiseeritud töö-
 listkond ei jäänud peatuma ka siia. Kui
 antakse kontrolli õigus, miks ei peaks an-
 tama siis wõimalus kaasa kõnelema, ja mitte
 ükfi kaasa kõnelma, waid ka kaasa otustada

walmistuise protsessis. Nii jaam jammult
 edasi jõutigi lõpuks wälja terve liisteemi
 nõudmijele, mida praegu tuntakse majan-
 dusdemokraatia nime all.

Selle juures pole aga

**ametiühingud sammugi taganenud wõitluse
 taktikast.**

Käsitäes oma õiguste laienemijega on nad
 arenanud ifka juuremat ja tugewamat sur-
 wet ettevõtjatele ning praktilises töös on
 nad wõinud tähelepanna — mida juuremat
 nende õigused valmistusprotsessis, jeda jul-
 gemini ja tagajärjerikkamalt teostuwad
 wõitlused.

Ja niilid tulewad need, kes omas man-
 netuises pole junnud töölistkonna kasuks mi-
 dagi ära teha, ning kõnelewad majandus-
 demokraatia „milkast“! Eesti töölistkass
 wõiks üksna rahul ja isegi uhke olla, kui tal
 lähaks korda endalegi kätte wõita jelle
 „milkat“ ja maitsta ta wilja. Siis ei lu-
 baks ta igatahes niisuguste kasumata juu-
 dega meeskel tulla teotama töölistkonna juu-
 remaid saawutusi.

Tööstuise demokraatiseerimine tähendab
 wabaametiühingutele ei midagi muud, kui

teed sotsialismile,

teed, mis praeguste majanduslike ja
 sotsiaalsete wahetõrjade juures on ainuõige
 ja kindam. Poliitiline demokraatia tähendab
 rahwa walitsust riigis; majandusdemo-
 kraatia tahab jeda siisse rahwa walitsust
 majanduse üle. Nagu poliitiline demokra-
 tia kodanlikes riigis pole töölistkonna ideaal,
 lõppsiht, waid ainult abinõu wõimule pää-
 semijeks, nõnda pole ka majandusdemokra-
 tia muud kui üks abinõudest wõitluses töö-
 listkonna majanduslike sihtide saawuta-
 mijeks. Nii õjutub kommunistide wõitlus
 majandusdemokraatia wastu wõitluseks töö-
 listkass wõitlusabinõude pärast.

Wabaametiühingud on ja jääwad töölist-
 konna klassiwõitluse organisatsioonideks, kes
 piiluwad mitte ükfi parandada oma liik-
 mete tänapäewa elamistingimust, waid ai-
 data kaasa kogu kapitalistliku korra asenda-
 mijele sotsialistliku korraga. See on tõsiasi,
 mida ei saa teha olematuks ükski kommu-
 nistlik wale-waling. Kui wabaametiühin-
 gud oma ülesande täitmijel tarwitawad
 teistfuguseid, mitte-terroristlike abinõusid,
 siis jeks on ka tõsiised ja asjalikud põhjused.

**Töölistkond wajab wõimu, mitte
 wägivalda.**

Meie päevil peab aga küll vist juba jalg olema, et vägivahd ei saa ilalgi ajendada tselikku võimu.

Milles peab seisma tööliskonna võim?

Ei milleski muus, kui heas, tugevas, distsiplineeritud organisatsioonis, mille liitmed on teadlikud, kogunud, asjatundlikud algatus- ja tegu võimsad.

Vägivaldaga võib paigutada hõlpsasti ümber igasugu elu vorme, kuid jüt peale algab raske ülesanne,

luua endise ajemele parem ford.

Seda ei saa aga enam teha vägivallaga või „mättaföömisega“.

Sotsialistliku korra teostamisel fertib otsekohe majanduse ja tööstuse juhtide küsimus. Kui on kõrvaldatud senised omanikud, direktorid ja nende poolehoidjad tehnilised juhtivad jõud, kes peab siis astuma nende ajemele?

Selle ootamatu ülesande ees seisid näiteks Saksa töölised, kes pärast revolutsiooni olid pääsenud võimu juure. Saadi aru, et pole võimalik palja dekreeidi abil kõrvaldada senist omanikku, et omanik peale mõnuga elutsemise täitis majanduselus ka veel muid ülesandeid, et ta oli ettevõtte juht, kellele fogu ettevõtte varisub kofku. Sakjamaal katjuti 1918. a. ülemõdetud ettevõtete jaoks ajalehe kuulutuste kaudu otjida juhte, aga see osutus lausa lapfikuks — neid ei

leidunud. Tuli loobuda jottjalisuu teostamijest, kui ei tahetud paigata fogu majanduslikku elu anarhiasje ja valmistada töölisklassile äraarvamata kannatust, wiletsust ning purustada aastafimnete joojful wae-waga ülesehitatud ametiühingulist organisatsiooni. Töölistel oli küll võim käes, aga see oli näilik, wäline võim, millel pündus sifemine pidewus ja kandejõud. Siiski oli jaffa töölisklass niivõrd arenenud, et ta oskas hinnata oma võimist, ja niivõrd distsiplineeritud, et keeldus teadlikult minemast hukutava katjestamise teele.

Ta tõmbus tagasi mitte selleks, et mändida käest jaatutused, waid et kindlustada oma positsioone, kaswatada oma seesmist võimu ja siis tungida uesti edasi.

Müüd püstitawad nad majandusdemokraatia nõudmise ja püüawad seda ka teostada, et sel teel õpetada töölisi juhtima ettevõtteid ja fogu majandust. Ettevõtete nõukogude ja majandusdemokraatia abil luuakse praegu see tööliskonna juhtivate organisatsioonide wõrk, mis tarbekorral astub seniste omanikkude ajemele ja algab fogu majanduskorra ümberehitamist uutel, sotsialistliku põhimõtete alusel.

Kes seda suurt ja tähtsat ettevalmistustööd ei näe ja ei tunnusta, wõi kes selles leiab ainult „mälgaft“, see ei ole wäärt seisma wõitlewa proletariaandi ridades.

Losowski uued käsud.

Maha distsipliin, maha organiseeritud wõitlus.

Kadu wabaametiühingulisele liikumisele.

Magu profinternist wälja astunud wastasrindlased tõendamad, olemat Moskwa profinterni juht Losowski detsembrikul awalikult omawahel kinnitanud: „Muidugi, meie uus tattika tähendab ametiühingute killustamist. Kuid meie oleme sattunud umbtäna-wasse, millest pääsme wälja ainult reformistlikkude ametiühingute (s. o. wabaametiühingute) lõhktajamise teel.“

Selles lauses peitub fogu profinterni traöödia. Ta on püüdnud ära katutada igasugu wõtteid, alates ühijest wäerinnast ja rahadega araoftimisest kuni awalikkude sõjariistus wõitluste organiseerimiseni, et jaatutada ülekaalu Vääne-Euroopa ametiühingutes, kuid see pole aidanud. Profinterni agendid on ikka jäänud wähemusse, nende poolehoidjate

arw kuiwab järjest wätkjemaks. Nad on jattunud tõepoolest umbtäna-wasse.

Kuidas mõeldakse siis müüd teostada wabaametiühingute purustamist, et pääseda wälja ummikust?

Parima pildi sellest annawad profinterni poolt oma agentidele laialisaadetud salajased instruktioonid. Nende sissejuhatawas osas antakse üldine suun: Tuleb ära katutada igat streigiwõitlust wabaametiühingute purustamiseks, kusjuures organiseeritud ametiühingulastele peab seadma wastu organiseerimatute ja kriislikkude ning teiste wabaametiühingute waenlaste koondatud jõud. Edasi järgnewad ühtjasjalised punktid, millest olgu toodud mõned.

Punkt 3. Ettevalmistaw agitatsioon- ja organiseerimistöö peab sündima hüüdnade all: „Urge pange lootusi ametiühingulise bürokraatia peale,“ „Võtte oma saatuse oma enese kätte“, „Valmistugem ise wõitluse vastu, maidu ei pääse kaotusest“. Selles agitatsioonis tulewad ära kasutada kõik wiimasel majanduslikul wõitlusel awalikuks tulnud ametiühingulise bürokraatia äraandmised.

§. 4. Juba selle ettevalmistawa perioodi festel on hädatarwilik koosolekutel isiklikkude läbirääkimiste teel kindlaks teha, kes parteitustest, reformistlikkudest ametiühinglastest, anarfo-sündikalistidest ja kriislikkudest ametiühinglastest walmis on algama wõitlust meie taktika alusel, rippumatult ametiühingulise bürokraatiast...

§. 7. Juhusel, kui wõitlust algawad tööliised ja kui on soodjad tingimused streigi läbiwiimiseks, siis tulewad masside keskkohtades luua streigikomiteed, mille walimisest wõtawad osa kõik tööliised, nii organiseeritud kui organiseerimatud.

§. 8. Ühtäegu tuleb arendada hulkades ägedat fihutustööd ametiühingute poolt nimetatud streigikomiteede vastu ja kogu jõuga püüda awalbada surwet, et ametiühinguline bürokraatia annaks wõitluse juhtimise üle kõikide poolt walitud streigikomiteedele.

Kuidas peawad toimima need streigikomiteed, näeme järgmisest:

1) Streigikomitee peab juhtima wõitlust, astuma ettevõtjatega läbirääkimistesse, kui tarwis, looma kokkuleppeid, kusjuures ta peab juba ette teatama, et tööliised ei pea enese kohta kohustawaks ühtki kokkulepet, mis sõlmitud ametiühingute poolt.

Streigikomitee ülesandeks peab olema suruda wälja ettevõttest kõik reformistlikud ametiühingud ja kiskuda ära nende käest wõitluse juhtimine.

3) Streigikomitee peab korraldama järelwalwe ametiühinguliste tegelaste järgi, tagakiusama ja mahatagemanendetööd, organiseerima ametiühingute majade ees demonstratsioone, kui seal peetakse nõu ja kinniseid koosolekuid, korraldama organiseeritute ja organiseerimatute koosolekuid ning nõudma ametiühinguliste juhtide minemaajamist, ette wõtma korjandusi ja andma streikijatele toetusi, süstemaatiliselt kõigutama, eriti sotsiaaldemokraatlikkude ja kriislikkude tööliste hulkades usaldust reformistlikkude (wabaametiühingute) ühingute vastu.“

Need on need Losowski uued käsud.

Kunagi keegi ütles, et ei ole maailmas kuritegu, millega poleks walmis saanud kommunistlik partei.

Kui lugeda siin toodud juhtnõure, siis peab kinnitama, et nende sõnade autoril on kümme korda õigus.

Rujutatagu ainult ette, mida tähendaks tööliskonnale selle „programmi“ teostamine? Kas oleks siis veel üldse mõeldaw üheski organiseeritud wõitlus?

Minult parandamata kuritegija, lausa hullumeelne wõi tööliskonna wihasem waenlane wõib septsjeda niisuguseid saatanlikke plaane organiseeritud tööliskonna jõu murdamiseks.

Meie teame ju, et ametiühingute jõud ja nende saawutuste suurus oleneb ühingusse koondunud tööliste arwust ning dissipliinist. Sga organiseeritud wõitlus peab tsentraliseeritud (keskkoondatud) olema, maidu walgub ta laiali, muutub anarhiliseks määratsemiseks ja warijeb kokku. Tsentralisatsiooni korral peab loomulikult wõitluse juhtimine minema ametiühingu kätte, nagu see ka tegelikult igalpool teostatud, sest ametiühingu juhatusel käsutuses on kõik andmed ülewaate saamiseks, aga ka wõitlusfondid. Kes juudaks siis temast paremini teada, kuidas asja tööliskonnale kasulikult juhtida.

Kui nüüd kommunistide retsepti järgi tuleks kõrwale heita ametiühingute juhatused ja nende asemele „rahwa koosolekul“ walida streigikomiteed, kelle peaulesandeks on pida wõitlust ametiühingute vastu, siis pole see ometi midagi muud, kui wõitluse ajal äraandlikkude hoopide jagamine seljatagant tööliskonnale.

Kommunistidele pole muidugi tähtis, kas wõitlus lõpeb wõidu wõi kaotusega, nendel on waja ainult ametiühingut purustada, nagu nad ise awameelselt tunnustawad. Mis sellest, et tööliskond selle all kannatab, mis sellest, et majanduslikkude loosungite all wõitlusse wies tööliisi meelega ja kawafindlast petetakse ja antakse nad, nõnda ütelda — palja kätega waenlase kätte. Üns kunagi tunnud kommunistid sellepärast südametunnistuse piina?

Uga weel enam. Omas alatus äraandlikujes lähewad nad weel kangemale. Kui ei saa jagu paremast, teadlikumast organiseeritud ametiühinglaste pereft oma jõuga, siis punkt 4-da kohaselt tuleb promotseerida, tuleb äsistada üles ebateadlikke organiseerimatuid, tuleb sõlmida leping kriislikkude ja sündikalistlikkude ühinantega, et ühifel sõul häwitada wabaametiühinguid. Ja seda kõik wõitluse ajal,

see on filmapilgul, mil fogu tööliskond peab üles näitama suurimat ühtmeelt ning distsipliinifindlust!

On siis provokatsioon, autuses ja äraandlikkuses võimalik minna veel kaugeemale?

Kui seni jäi veel kahtluse varigi selles, kas kommunistid tõepoolest teadlikult hävitavad ametiühinguid, kui nende mõningaid hufutawaid samme püüti põhjendada nende tege- laste rumaluse, wilumatuse ja mõtlematu ägedusega, siis nüüd pärast Lofowski kirite- geliste juhtnööride avaldamist pole enam mingit kahtlust, et kommunistid ütles oma

profinterniga ei wääri absoluutjelt mingit usaldust.

Mõistagi jääwad tegelikus elus Lofowski meetodid teostamata. Kultuurmaade töölis- kond ei lae end promotjeerida, ei hakka mingi profinterni õnge otja. Ta on läbi teinud küllalt pifa ametiühingulise kooli ja oskab hin- nata organiseeritud mõitluse tähtsust.

Lofowski käsud jääwad aga piisima kui profinterni alatus, äraandlikkuse ja töölis- waenulikkuse tõendusel, mis peawad hoiatama igat töölist jälgimaist neile sõgedatele töölis- liikumise lõhkujatele.

Kollektiivlepingute seadus.

On seda seadust töölistele tarwis?

Misugused tööliskonna kohustused sellest järgnemad.

Wiimastel aastatel on meil ifka sageda- mini hakatud kõnelema kollektiivlepinguteist ja eriti palju tehti neist juttu möödunud aastal triikitöölaliste streigi puhul.

Meie mäletame kõik alles, kuidas tolkor- ral puhkes waielus kodanliste lehtede ja trii- titöölaliste ühingu wahel kollektiivlepingu üles- ütlemise tähtaegade pärast. Triikitöölised rõ- hutasid, et nad olid õieti talitanud ja kõiti- dest tähtpäwewadest finni pidanud, ettemõtjad jälle ajasid wastu ta lugefid triikitöölaliste streigi algamise „ehaseaduslikuks“ ja kollektiivlepingu tingimuste rikkumiseks. See waielus sai võimalikuks ühki selletõttu; et meil seni maksnud seadused ei tunnud üldse kollektiivlepingut, polnud ühtki seadusliku normi, mis oleks annud kollektiivlepingule juriidilise aluse. Nendel lepingutel oli mo- raalne jõud, nende rikkumise korras mõisid wastaspoolel ainult oma organiseeritud jõuga surwet awaldada, mingit karistust sea- dused kollektiivlepingute rikkumise puhul ette ei näinud.

Kuidas mõis kujuneda seesugune olukord, et lepingud maksawad, kuid seadus neid ei tunnusta?

Uga üsna lihtsalt. Wene seadusandlus nägi ette ainult indiwiduaal-lepingute sõlmi- mist ja andis neile ka sanktsiooni. Muutu- nud olukordade tõttu juutsid aga enamare- nenud tööliste kihid oma jõudu seewõrd koon- dada, et jundisid ettemõtjatele peale ühised wõi kollektiivlepingud. Wene ajast ülewõe- tud seadused olid seega elust maha jäänud.

Selle all kannatasid loomulikult töölijed, kelle mõitluswili jäi nagu õhku rippuma.

Teisest küljest kaldusid ettemõtjad sele- tama igat tööliste pingutust kollektiivlepingu maksmapanemiseks kui teatawat wägival- la akti, sest seadused ei näinud ette seesugust palgawahetordade korraldamist. Loomulikult raskendas see ka tööliste mõitlust nende le- pingute eest.

Õesti seadusandlus efimese kümne aasta jookful ei ruttanud ka korwaldama seda eba- loomulikku olukorda. Kollektiivlepinguid tun- nustati waitides, kuid rahmaesinduses maks- wusel olnud sotiaal-seadusandluse waenuline wool ei tahtnud teadagi meie seaduste täien- damisest selles juumas. Alles tänawu tekkis niisugune situatsioon, kus awanes võimalus astuda samm edasi ja nõnda näemegi, et töö-hoolekandeministri E. Johansoniga algatu- sel mõeti riigikogu wiimasel koosolekul wastu kollektiivlepingute seadus.

Mida pakub tööliskonnale see seadus?

Kõigepealt paneb ta kollektiivlepingutele juriidilise aluse, annab neile seadusliku tun- nustuse. Nüüdsest peale ei saa keegi enam pidada kollektiivlepingu nõudmist seaduswas- taseks wõi wägival- la sanmuks.

On kollektiivleping sõlmitud, siis peawad mõlemad pooled teda täitma ja tema rikku- mise eest trahwitakse jamuti nagu iga teise lepingu rikkumise eest.

Seaduse järgi on kollektiivlepingute sõl- mimine wabatahtlik, poolte kokkuleppe asi, kuid kui on ettemõtjate ühingu ja tööliste

ühingu või ühikettevõtja ja töölisühingu vahel sõlmitud kollektiivleping, siis peavad kõik töölised, kes astuvad hiljem tööle ettevõttesse, kus maksab kollektiivleping, kuulama selle lepingu alla.

Kollektiivlepingud on kehtvuse poolest tähtsajalised ja tähtsajata ning nad registreeritakse töö-hoolekandeministeeriumis. Samuti jõuab lepingu ülesütlemine töö-hoolekandeministeeriumi kaudu, nõnda et enam ei saa tekkida üldse niisuguseid vaieldusi, nagu nägime triikitöölise üstreigi puhul.

Kollektiivlepingute seaduse maksimahaakmisesega kehtib meie tööliskonnal kohustus alata energilisemalt kui kunagi varem võitlust nende lepingute maksmapaneku eest. Koikide maade töölised peavad kollektiivlepinguid seaduseks väärtuseks, mida piüitakse iga hinna eest kätte saada. Nende paremus võrreldes ühikute lepingutega on käegakatsutav. Viimaste juures kirjutab majanduslikult tugevam pool — ettevõtja — nõrgemale poolele — töölisele ette niisugused töö- ja palgatingimused, nagu ta ise arvab heaks. Nälgasunnil peab tööline leppima kõigega, mis talle pakutakse. Kollektiivlepingut jöl-

mides jääb aga ühik tööline võrrele, töö- ja palgatingimused kirjutab ettevõtjale või nende ühingu ette töölise organisatsioon. Ettevõtjate majanduslikule jõukusele seavad vastu töölised oma ühise jõu, ühised võitlusvõimad ja sunnivad koikide palgaliste kohta panema maksima võrdseid tingimused. Nii on kollektiivleping lõppude lõpuks kahe võitleva poole jõu vahetorra küsimus. Suunduvad töölised läbi suruda ühise lepingu, siis alles astub tegemusse kollektiivlepingute seadus ja kindlustab neile, et seda lepingut ka täidetaks.

Järjekult, kui meie tööliskond tahab saada ka ju kollektiivlepingute seadusest, siis peab ta toimima samuti, kui koikide teiste maade töölisedki. Ta peab kõigepealt looma tugevad ametiühingud, peab kasvatama suureks oma võitlusfondid, peab õppima korraldama organiseeritud võitlust ja sel teel kindima ettevõtjatele peale kollektiivlepingud.

Tahame loota, et kollektiivlepingute seadus ergutab meie töölisi koikide kultuurmaade proletaarlaste eeskujul algama võitlust kollektiivlepingute kui parema tööliskonna olukorra kindlustamise abinõu eest.

Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu 1. mai manifest.

Röitide maade töölisele!

Juba 1889. aastast saadik, see tähendab neljakümne aasta kestes on esimene mai olnud meeleavalduse päevaks rahvaste rahu ja töölise kaitse eest, mil rahvusvaheline tööliskond lahkamatult tõstab oma häält koikide maade valitsevate klasside ees, esitades neile tungival kujul nõudmise rahvaste rahu kindlustamise, väevähendamise ja rahvusvahelise vahetõhtu sisseseadumise, töölise kaitse ja seadusandluse kaudu kaheksatunnilise tööpäeva maksmapanemiseks.

„Suur sõda“ katkestas selle töö ja tagus kõige teravamal kujul sõjariistus rüüstamise koledused kogu maailma rahvaste vahele.

Soolimata sellest, et vahetõhtu Kelloggi pakki kaudu sõda kuulutati seisvaks väljaspool seadust, jätkub vahetõhtu relvastumine. Kui mitte rahvaste rahvarmaastavad sõdad ei avaldaks ennast sama energiliselt, nagu natsionalistid ja sõjadhutajad, siis

woiks ühel päeval uuesti puhkeda vastastikune werewalamine.

Nii on tööliskonna päämine kohustus astuda eestkätt vastu koikidele katsetele kasvatada militaristliku waimu ja suurendada militaristlike abinõusid. Uues inim põlvnes, kel pole võimalust olnud õppida tundma sõjakoledust, peab äratama militarismi ja sõjavastast waimu ning tööliskonnas ei tohi tekkida mingit kahtlust, et ta peab koikide tema käituses olevate abinõudega olema vastu uutele werewalamistele.

Kui kümne aasta eest astus Washingtonis kofku esimene töökonverents, mõtlesid ettevõtjad ja valitsejad teataval määral weel neile lubadustele, mis antud töölisele sõja kestes. Siis wõeti vastu töökaitse programm, mis tahtis kindlustada töölisele 8-tunnilise tööpäeva. Hiljem loobuti aga tehtud lubadustest, läbi wiidud pole peamidagi; tagasi liikati tööliskonna peanõudmine — seadusandluse kaudu kindlustada

8-tunniline tööpäev. Suivõrd jün edasi jõutud — on see liitunud tööliskonna võimudele.

Walitjusele ja ettevõtjaskonnale on tarwis näidata, et tööliskond põrmugi ei taha end kõrvale liikata lasta ja ei luba, et tagajärgiskummine takistaks kord kätte võidetud lubaduste täitmist.

Tänawu aasta 1. mai peab walitjeweatele võimudele esijoones meele tuletama tööliskonna rahupüüdeid kui ka seadusandlikult kindlustatud 8-tunnilise tööpäewa nõudmist.

Sellepärast kutsume me kõikide maade ametiühinglasi ka tänawu aasta 1-jel mail võimsale demonstratsioonile:

Wäewähendamise ja wahelkohutuse eest,

Täieliku tööjõukaitse teostamise eest,

Seadusandlikult kindlustatud 8-tunnilise tööpäewa eest.

Seniste kogemuste kohajelt annawad tööliskonna wastajed ainult jelles järele, mida tööliskond ise oma organisaatsoonide võimude kaudu on suutnud kätte võidelda, sellepärast pöörame kogu maailma tööliskonna poole tõijse manitsusega, kowendada oma wõitlusorganisaatsoone, et kaswawa eduga wõita kõik jotsiaalset arengu wastu sihitud takistused.

Rahwuswaheline Ametiühingute Liit:

Juhatus:

Walter M. Citrine (Inglismaa),

S. Jacobsen (Taani),

L. Jonhauz (Prantsusmaa),

Th. Leipart (Saksamaa),

G. Mertens (Belgia),

R. Taherle (Tšehhoslowakkia).

Sekretär:

Joh. Sassenbach.

Kas Amsterdam wõi Profintern?

Puutööliste rahwuswaheline sekretariaat ei poolda ühendust Wenemaa ametiühingutega.

Norra puutööliste liidu konverentsil, mis peeti hiljuti Oslo, tuli päewakorrale huvitaw mõttewahetus rahwuswahelise liitumise asjus. Tehti nimelt ettepanek wolitada liidu uut juhatusast astuma läbirääkimistesse Wenemaa puutööliste liiduga enestewahelise koostöö üle.

Rahwuswahelise puutööliste liidu sekretär Wondenbergh, kes konverentsil oja wõttis, selgitas pikemas ülemaates wabade ja kommunistlikkude ametiühingute wahelkonda ja rõhutas, et need on teine teisest ilma, mille wahel pole silda. Wole seepärast wõimalik, et liit, milline on ühenduses Wene ametiühingutega, wõiks kuuluda puutööliste rahwuswahelisse sekretariaati, mida Norra puutöölistes arwesse wõtku.

Rootsi esitaja Otslund ütles, et kui astutakse ühendusse kommunistidega, siis sellesamaga Norra puutööliste liit seab enese

wäljaspoole ametiühingulist liitu ja samuti ka wäljaspoole ametiühingulist Skandinaawia komiteed, millest wõtawad oja Rootsi, Norra, Taani ja Soome ametiühingute liidud.

Norra liidu esimehe Eriksoni arwates on rahwuswahelised juhted ja Skandinaawia liit nii tihedalt üksteisega seotud, et neid waewalt jaadakse lahutada. Juba waremalt heideti wälja Skandinaawia liidust Soome puutööliste liit, sest et ta oli astunud ühendusse Wene wastawa liiduga. Ka norralasi wõib oodata sama saatus.

Seltähendatud ettepaneku poolt anti 16 häält, wastu aga 78 häält, seega liikati see tagasi. Ühtlasi wõeti wastu soowiawaldus, et Wenemaa puutööliste liit astuks rahwuswahelisse puutööliste sekretariaati, kust ta jeni teatamatel motiividel on eemale hoidunud.

Tööline! Oled Sa juba ametiühingu liige?

Ainult ametiühingu kaudu wõid oma elutingimusi parandada!

Soome ametiühinguliseft arenemisest.

90.000 organiseeritud ametiühingulast.

Soome ametiühingute liidu liikmete arv on läinud aastal kasvanud terwelt 14.385 liikme võrra. Läinud aasta algul oli liikmeid 75.846, eelmeisel weerandil tuli uusi liikmeid juurde 3.776, teisel weerandil 5.643, kolmandal — 1.712 ja neljandal — 3.254 liiget. Seega oli ametiühingulistest organiseeritud kokku 90.231 töölisi. Meist on mehi 70.082 ja naistöölisi 20.149.

Suuremateft ametiühingulistest liitudest oleks nimetada: ehitustööliste liit, kelles on 19.315 liiget, puutööliste I. 14.643 liikmega, metallitööliste I. 13.437 liikmega ja liikumistööliste liit 8.435 liikmega. Seega on neil eelnimetatud liitudele igal ühel rohkem liikmeid, kui meil ametiühingute liikmeid üldse.

Kokku on Soomes 17 ametiühingulist liitu, millest on ühtekokku 1.131 osakonda. Viimastest on puutööliste liidul 275 ja ehitustööliste liidul 207 osakonda üle maa.

Sisfetulekuid jai liit läinud aastal ametiühingute liikme- ja muist fonduslikudest maksudest 704.533 Smk., j. o. üle 6.500.000 jendi. Wabatahtlike maksusid on samal ajal saadud 2.115.169 Smk., ehf ümarguselt 20 miljoni jenti, kokku seega tulusid 2.819.702 Smk., ehf umbes 26.500.000 jenti.

Mitmesugusteks toetusteks jaadi aasta jooksul: ametiühinguilt 2.115.169 Smk., mitmesugustelt teistelt kodumaiselt organisatsioonidelt 19.717 Smk., välismailt:

Laani ametiühingute liidult 45.016 Smk., Norra ametiühingute liidult 6.251 Smk. ja ühelt tundmatult annetajalt 529 Inglis naela ehf 102.000 Smk. Kokku jaadi toetusteks 2.288.063 Smk. ehf umbes 20.600.000 jenti.

Maista jooksul makseti toetusi kokku 2.898.743 Smk. ehf üle 26 miljoni jendi. Seega wähenesid liidu toetuskapitalid 610.679 Smk. võrra.

Räesolewa aasta 15. märtsiks oli saadud tulusid ametiühinguilt 222.314 Smk., teistelt kodumaiselt organisatsioonidelt 4.551 Smk., välismailt 1.065.791 Smk., ehf üle 11.280.000 jendi.

Samal ajal on wälja antud toetusteks kokku 1.582.021 Smk. ehf ümarguselt 16 miljoni jenti. Sellest summast on saanud transporttööliste liit, kes juba läinud juureft jaadi streigimõitluses, 1.361.571 Smk. ja naha- ja kummitööliste liit 220.000 Smk.

Walgawõitluse korradel anti läinud aastal toetust järgmiselt: transporttööliste liidule 1.300.208 Smk., kudumistööliste liidule 600.500 Smk., naha- ja kummitööliste liidule 588.500 Smk., ehitustööliste liidule 270.000 Smk., riidetööliste liidule 35.300 Smk., paberitööliste liidule 28.120 Smk., puutööliste liidule 22.940 Smk. ja Norra ametiühingute liidule 53.175 Smk. kokku seega, nagu eelpool toodud 2.898.743 Smk.

Tööpuuduse abiraha makseti 12.200 Smk. ehf 106.000 jenti, jellest juureft oja kudumistöölistele.

Inglise ametiühingud nõuawad paremat tööinspektiooni.

Ka asjatundlikud töölised inspektoriteks.

Inglise ametiühingute liidu nõukogu nimel esitas C. Berin neil päewil Inglismaa fiteministrile märgufirja, milles eriti allakriipsutatakse tööinspektiooni personali suurendamise tarwidust ja terve kontrolli rewideerimist. Memorandumi järele on kogu inspektioon aeg-ajalt igasuguste kaebuste diendamise ja lahendamisega nii koormatud, et süstemaatiline inspektioon muutub täiesti wõimatuks. Selle tagajärjel on wi-

masel ajal juhtunud palju tööliseid õnnetusi, mis parema inspektiooni tõttu oleksid wõinud tulemata jääda. Eriti märgitakse wähest inspektorite arwu ehitustöös ja laewaehituses. Kiire tempo, millega tänapäewal ehitusi püstitatakse, teeb eriti wajalikuks süstemaatilise inspektiooni. Töölise põhjalikuks kaitseks ei ole jellega weel midagi korra saadetud, kui antakse küll uusi korraldusi ja ettekirjutusi, aga ei nimetata uusi

inspektoreid, kes nende määruste läbiviimist jaaksid kontrollida. Uutele wabrikutele ei tohiks enne awamisluba anda, kui ei ole neid kontrollitud ja wastaw tunnistus antud. Inspektiooni ülesanne seisab muu seas ka jelles, et walwata jelle järele, kas ta igapäewase töö juures täidetakse kõigi seaduses ettenähtud korraldusi. Selles mõttes on kõige kohasemaks meetodiks korraldatawad, ootamatud, ebareeglipäraised kontrollkäigud. Nõutakse inspektoritelt, et nad wabrikute külastamisel ja koebuste kontrollimisel mitte enne ettewõtjatega kokkuleppeid ei sõbitaks.

Inspektorite õiguste juhtes wäljendab märgufiri seisukohta, et inspektor ainult siis töölistele võib kaitset pakkuda, kui talle õigus antakse ähwardawate hädaohtude korraldel otsekohe wastawaid korraldusi teha. Sellest hoolimata peab muidugi ka võima-

lus jätama edasi kaewata mõnda ülemasje instantsi. Sarnase instantsi võiks enesest moodustada tehniliste ekspertide kogu, kelle juure peaksid kuuluma kõnealolewa tööstusharu tööliste — ja ettewõtjate esindajad. Märgufirjas ollakse küll walmis tunnustama inspektorite juuri üldiseid teadmisi, kuid ühtlasi toonitatakse, et ka üksikute tööstusharude spetsiaalteadmised wäga wajalikud on. Võpuks nõutakse ka naisinspektorite arvu suurendamist ja waieldakse jelle wastu, et inspektoriteks walitakse ainult ülikooli või wastawa kõrgema haridusekraadiga isikuid, kuna noored tööliised, kes küll omawad praktilisi ja jelle ameti kohaseid teadmisi, ei saa jellel alal tööd jellepärast, et neil wõimalik pole olnud ülikoolis käia. Ametiühingud ei poolda seisukohta, et ainult ülikoolidiploom on otjustawa tähtsusega isiku walimisel tööinspektoriks.

Välismaisest ametiühingust.

Rahvuswaheline Ametiühingute Siit ja wäewähendamise küsimus.

Usheshhlowaffias, kus teadupärast kommunistlik liikumine peale Wenemaa on kõige tugewam, olid hiljuti tähtsad sündmused. Kommunistlikud ametiühingud jellel maal ei taha enam kommunistliku partei sõna kuulda. Nasta eest kommunistliku partei juhid tagandasid ametiühingute senise juhatusse ja andsid juhtimise punase ametiühingute keskjuhatusse poolt nimetatud kollektiiv-juhatusse. See sündis jellepärast, et ametiühingud tegutsesid iseäranis palgawõitluses teiste ametiühingutega ühiselt. Tagandatud juhid on enamasti jaos ametiühinglasest, kes 1922. a. lahkusid wabadest ametiühingutest. Nendes oli veel püsima jäänud wähe wastutustunnet, mis muidugi ei sobi „radikaalse“ „rewolutsioonilise“ taktikaga, mis ette kirjutatud kommunistliku Internatsionaali poolt. See wiiski kokkupõrkele, milleks tõuget andis suur palgawõitlus tekstiiltööstuses jelle aasta jaanuaris. See streik läks halebalt luhta puuduliku taktika, wõi õigemini öelda igasuguse taktika puudumise tõttu. Sellest hoolimata märgiti teda muidugi uue kommunistliku „rewolutsioonilise“ taktika mõiduna. Kuid see oli omagi

meestele liig. Kuu aja eest pidas kommunistlike ametiühingute keskjuhatus oma istungi, kus hääleteenamusega otjustati kollektiivne juhatus tagandada ja wana juhatus ülemsekretär Sais'iga jälle tagasi kutsuda. Selle otsuse järele on wõitlus nende kahe rühma wahel dieiti õgedaks läinud. Riidest peale tuleb arvestada kahe kommunistliku liikumisejega: ühed on, kes ei taha aluda kommunistliku partei ettekirjutustele ametiühingute juhtes ja teised, kes neid ettekirjutusi seawad ametiühingutele sihiks ja ametiühingutele ja nende wõitlusele waatawad kui poliitilise aktiiooni abinõule. Kui tugew kumbki leer on, seda ei saa veel kindlasti öelda. Wõitlus kestub ja tema edaspidisest käigust kahtlemata leidub mõndagi teatamiswäärilist.

Subakatöölise internatsionaal oma ajakirja wäljaandmas.

Warsti kuulub tubakatöölise internatsionaal nende rahvuswaheliste kutsesekretariaatide ritta, kes oma ajakirja wälja annawad. Nende kuufiri hakkab ilmuma iga 3 kuu takka saksa, prantsuse, inglise, taani ja hollandi keeltes. Esimeses numbris, mis hiljuti ilmus, on teateid ja tähelepanekuid tööoludest tubaka- ja sigaritööstustes mitmelt maalt. Tahame lootä, et uus ajakiri edendab sekretariaati kuuluwate liitude ühistunnet ja aitab juure tõmmata uusi organisatsioone.

Sõhenemine Eshehosflowakkia kommunistlikkudes ametiühingutes.

Amsterdamis 21.—23. märtsini peetud Rahwuswahelise Ametiühingute Liidu juhatusje koosolekul otsustati ühenduses wäewähendamise küsimusega pöörata Rahwasteliidu sekretäri poole järgmise kirjaga:

„21. märtsil 1929. a. Amsterdamis vastu wõetud otsuse põhjal palub Teid Rahwuswahelise Ametiühingute Liidu juhatus alljärgnen resolutsioon teatavaks teha wäewähendamiskomisjoni esimehele ja saadikutele: „Rahwuswaheline Ametiühingute Liit ootab oma 14 miljoni liikme nimel ettevalmistawat wäewähendamiskomisjonilt, et ta oma tööd energiliselt jatkaks, ja et ta lähema aja jooksul — j. t. viimase Rahwasteliidu koosoleku otsuse põhjal weel 1929. a. keskes — kofku kutuks rahwuswahelise wäewähendamise konwverenssi.

Rahwuswaheline Ametiühingute Liit teatab, et, kui pühalikult enese peale wõetud kohustusi ei taheta maha jalata, siis ei tohi wäewähendamise tööd, mis kindla ja kestwa rahu ilmingimata eeldusena märgitud rahulepingu kui ka Rahwasteliidu poolt, mitte enam edasi liikata.

Komisjoni ettevalmistustööd wõimaldamad küllaldasel määral lahendada wäewähendamise tehnilisi probleeme, peale selle Locarno ja Pariisi paktid on loonud teisi kindlustuse eeldusi, mis lubawad wägesid „mitmesugustes maades wähendada kuni selle maa kaitseks ilmingimata tarwiliku miinimumini.“

Rahwuswaheline Ametiühingute Liit nõuab, et terve ilma tööliste rahupüüdeid arwestatakse ja et rahu, mille kindlustamine on Rahwasteliidu tähtsamaid ülesandeid, lõpuks organiseeritakse wäewähendamise ja wahekohtu teel.

Sootuses, et see ülew siht terwele inimkonnale warsti röömustawaks ja wiljakandwaks tõstasjaks kujuneb, jääme

aupakklikult

Rahwuswaheline Ametiühingute Liit,

Joh. Saksenbach, peasekretär.“

Ametiühingulist nalja.

Sootustärataw noorus.

Wangahärra küsib isaliku uhtusega õpetajalt: „Kas on mu pojalt palju loomulikku andi?“

Õpetaja: „Wõi weel! Küllap' temast kujuneb tõsine suurteöstur, sest ta lasseb kõik oma tööd ära teha teistel poisitel.“

„Dma inimene.“

Majaproua teenijale: „Milline tänamatus! Kas ei ole meie sind alati käsitanud kui oma perekonnaliiget, warahomnikust hilja õhtuni oleme hoolitsenud su jõumise ja ulualuse eest.“

„Muidugi, muidugi, kuid just seda pika-päewalist „lahkust“ ei jõuagi ma ära kannatada.“

Wabadus.

Keegi ligimefearmastajate ühingusse kuuluw daam külastas wanglat. Ta oli eriti liigutatud kellegist üksikongis istuwast wanamehest, keda ta püüdis trööstida järgmiste sõnadega: „Müürid ei sünnita weel wanglat ega riimid suida sulgeda teed wabadusele, tõsijele wabadusele.“

Mees kuulab daamikehe juttu ja küsib siis wangiwahilt:

„Ütelge ometi, kumb meist on läinud hulluks, kas see õhkan „inimesefearmastaja“ wõi mina?“

Kummaline streigimurdja.

Kui hiljuti puhkes Berliini suurwestikes streik, wõtsid mitmete westike omanikud tööle streigimurdjaid wäljastpoolt. Ühe suurwesti direktor ise hakkas ka tööle. Et teda aga ta kaastreigimurdjad ära ei tunnaks, tõmmas ta endale tööliste riided selga.

Kuid kolmewakajed kotid ja „proletariseeritud“ direktor ei saanud wiist küll hästi üksiteisega hakkama, sest peagi pöördus üks streigimurdjatest direktorist-kaastöölise poole küsimisega: „Sa oled wiist alles hiljuti siia tööle asunud?“

Direktor: „Ja, alles mõne päewa eest!“ Selle järele, kui streigimurdja oli teda weel küff aega waadelnud, küsis ta uuesti: „Wead ja siinuhka, wõi ei jõua ja tõesti kotti kärule wiisata?“

Direktor: „Ei, ma ei jõua tõepoolest!“

Streigimurdja: „Küllap oled toodud siis ille kontorist.“

Direktor: „Ah, sõber, ära küsi, muidugi kontorist!“